NTNU

Kunnskap for en bedre verden

Utleie forskningsinfrastruktur

KDs økonomiseminar 24.11.26

Agenda

- Statsstøtteregelverket
- Praktisk implementering

Brev fra NTNU i 2016

Vi ba om at utleie av forskningsinfrastruktur ble definert som bidrag og oppdrag i BOA-reglementet.

Hvorfor?

- En av kjerneoppgavene til UH-sektoren
- Statsstøttereglene

Forskningsinfrastruktur – definisjon

‘research infrastructure’ means facilities, resources and related services that are used by the scientific community to conduct research in their respective fields and covers scientific equipment or sets of instruments, knowledge- based resources such as collections, archives or structured scientific information, enabling information and communication technology-based infrastructures such as grid, computing, software and communication, or any other entity of a unique nature essential to conduct research. Such infrastructures may be ‘single-sited’ or ‘distrib uted’ (an organised network of resources) in accordance with Article 2(a) of Council Regulation (EC) No 723/2009 of 25 June 2009 on the Community legal framework for a European Research Infrastructure Consor tium (ERIC) (1);

Statsstøtteregelverket

Statsstøtteregelverket regulerer støtte til:

- Eier(ene)
- Operatøren - den som drifter forskningsinfrastrukturen
- Brukerne av forskningsinfrastrukturen

Som eier

Investeringsstøtten fra NFR (staten) går til ikke-økonomisk aktivitet hos forskningsorganisasjonene/-infrastrukturene.

Det vil si: det offentlige kan fullfinansiere investeringen av en forsknings-infrastruktur under forutsetning av:

- Maks 20 % av årlig kapasitet brukes til økonomisk aktivitet
- Bruken regnes som «ancilliary»

Mange forskningsorganisasjoner og -infrastrukturer driver imidlertid også **økonomisk aktivitet**. ESAs retningslinjer pkt. 22 nevner oppdragsforskning og **utleie av utstyr til foretak**, samt å yte tjenester til foretak som eksempler på dette.

Kan være eiere som ikke er UH-sektoren. De må følge sine egne regler.

Operatør

I UH-sektoren er som regel eier også operatør, dvs drifter av forskningsinfrastrukturen.

Kan være flere drifter ved noder. Kan være driftere som ikke er UH-sektoren. De må følge sine egne regler med mindre de disponerer statens forskningsinfrastruktur.

Brukere

Operatør, drifteren, må påse at brukerne av forskningsinfrastrukturen ikke mottar ulovlig statsstøtte med bruk av forskningsinfrastrukturen.

Krav fra ESA for å oppfylle statsstøtteregelverket

ESA stiller tre typer krav, som alle må være oppfylt (fra NFRs nettside):

- Det må etableres **et formelt skille mellom den økonomiske og den ikke-økonomiske virksomheten**. Dette kan gjøres enten ved å organisere de økonomiske aktivitetene i et eget rettssubjekt, eller ved **å føre separate regnskaper** for de økonomiske og de ikke økonomiske aktivitetene. **Kravet til et formelt skille mellom økonomisk og ikke-økonomisk aktivitet er et verktøy for å synliggjøre eventuell kryssubsidiering.** Det avgjørende for om den økonomiske delen av virksomheten faktisk mottar statsstøtte, er om midler som er tildelt den delen av virksomheten som driver ikke-økonomisk aktivitet, reelt sett tilflyter den økonomiske virksomheten.
- Det må etableres **et tilstrekkelig kontrollsystem** som gjør det mulig for myndighetene å holde oversikt over om det faktisk forekommer kryssubsidiering. **Tilgang til tilstrekkelig atskilte og detaljerte regnskaper er et sentralt element i et slikt kontrollsystem.**

Krav fra ESA for å oppfylle statsstøtteregelverket

- Det må være etablert et system som sikrer at den økonomiske virksomheten betaler markedspris for alle relevante innsatsfaktorer. Den økonomiske virksomheten må dekke de relevante variable kostnadene, og også en forholdsmessig andel av de faste kostnadene.

- Formål: sikre at brukerne av forskningsinfrastrukturen ikke mottar statsstøtte

Dialog med ESA om Norsk havteknologisenter

- According to point 18 of ESA's RDI Guidelines, "*Where the same entity carries out activities of both economic and non-economic nature, the public funding of the non-economic activities will not fall under Article 61(1) of the EEA Agreement if the two kinds of activities and their costs, funding and revenues can be clearly separated so that cross-subsidisation of the economic activity is effectively avoided.* ***Evidence of due allocation of costs, funding and revenues can consist of annual financial statements of the relevant entity*****."**

- Further, according to article 26(3) of the GBER, "***where a research infrastructure pursues both economic and non-economic activities, the financing, costs and revenues of each type of activity shall be accounted for separately on the basis of consistently applied and objectively justifiable cost accounting principles***." This provision is relevant to the extent that annual clawback amounts would partially be qualified as compatible investment aid under article 26 of the GBER (see also point 3 below).

- ***Please explain in more detail the methodology used for the accounting separation of NTNU's and SINTEF Ocean's economic and non-economic activities (costs, funding, revenues).***

Ikke-økonomisk aktivitet

- SINTEF og NTNUs egen forskning/aktivitet
- SINTEF og NTNUs samarbeidsforskning=bidrag
- Studentaktivitet
- Norske universiteters og forskningsinstitutters egen forskning/aktivitet=bidrag (tidligere salg)
- Norske universiteters og forskningsinstitutters samarbeidsforskning=bidrag (tidligere salg)
- Ubrukt tid

Økonomisk aktivitet

- SINTEF og NTNUs oppdragsforskning for tredje parter=oppdrag
- Norske universiteters og forskningsinstitutters oppdragsforskning=oppdrag (tidligere salg)
- **NB! Utenlandske universiteter og forskningsinstitutters tilgang til forskningsinfrastrukturen som ikke inngår i samarbeidsprosjekt med norske universiteter og forskningsinstitutter=oppdrag(tidligere salg)**
- Bedrifters tilgang til forskningsinfrastrukturen som ikke inngår i norske universiteter og forskningsinstitutters samarbeidsforskning=oppdrag(tidlligere salg)

Praktisk implementering

Presiseringer

Leiestedets regnskap

- Leiestedsregnskapet vil fortsatt være et BEV-prosjekt
  - Kostnader og inntekter (fra all bruk) som tidligere
- Inntekter fra ekstern bruk vil da komme 100% via samspill

MVA

- All utleie vil (fortsatt) være avgiftspliktig

Ambisjoner for endringer

- Minst mulig manuelt arbeid
  - Ved utleie/fakturering
  - Ved regnskapsrapportering

Implementering i regnskap – Hvordan skal vi få rapportert riktig?

- Historisk: Utleie av forskningsinfrastruktur = salg
  - Faktura har blitt inntektsført (direkte på leiestedet)

- BOA => «Motsatt sammenstilling»*
  - Kostnaden ved bruken må regnskapsføres
  - Fakturering skal skje fra BOA-prosjektet
    - Inntekt etter ferdigstillelsesgrad

** SRS 9 – Transaksjonsbasert inntekt –> Inntektsføring i takt med fullføringsgrad => «Motsatt sammenstilling»*

Prosjektsaldo/resultat av utleie

- Blir antakelig mest av teoretisk art ved NTNU
  - Kostpris = salgspris
  - Pris beregnes i egne modeller
    - Dette er dokumentasjonen på at det ikke foregår kryssubsidiering
  - ❖ Slik er det også i dag – ved bruk på BOA

- (Håper å) Bokføre kostnad for bruk samtidig med bokføring av faktura
  - Dvs. 3 (4) transaksjoner basert på 1 grunnlag
    - Belastning BOA-prosjekt/Godskrift på leiestedet
    - Utgående faktura (og kundefordring)

Utleie som BOA – lettelser

- Pkt. 2d gir oss noen friheter - f.eks. samleprosjekter

> d. Ved utleie av forskningsinfrastruktur stilles det ikke krav om organisering i eget prosjekt, egen avtale, dokumentasjon av faglig interesse, periodisert budsjett og regnskap for hvert enkelte utleieforhold, men institusjonene må kunne dokumentere at de følger alle relevante krav i statsstøtteregelverket for det enkelte utleieforhold og for den enkelte forskningsinfrastruktur.

- Hvor lett kan vi gjøre det?
  - Unntaket pkt. 2, 6. avsnitt (oppdrag av mindre omfang) gjelder **ikke** for utleie av forskningsinfrastruktur

Hva tror NTNU vi bør gjøre?
Økonomimodell mv.

1. Kontoer
   - Nye kontoer for utleie
     - I tilfelle hvor mange?
     - Skal utleie skilles fra eksisterende salgskontoer (30xx/31xx)?
     - Må vi ha separate kontoer for utleie bidrag og utleie oppdrag?

2. Prosjekttype
   - Nye prosjekttyper opprettes

     F1 - Forskningsinfrastruktur bidrag

     F2 - Forskningsinfrastruktur oppdrag

Økonomimodell forts.

3. Finansieringskilde

   Ny finansieringskilde opprettes – (f.eks.)

   - FI – Forskningsinfrastruktur

4. Periodisering

   Prosjektene er veldig like oppdrag

   - Periodiseringsjobb for oppdrag tilpasses til å inkludere de nye prosjekttypene

     Men som sagt tidligere – antakelig ikke noen reell issue i praksis

Prosjektstruktur

- Med lempingen i 2d er vi gitt stor frihet
  - Må minimum ha 2 prosjekter (1 bidrag og 1 oppdrag)

- Hvor overordnet eller detaljert skal vi være?
  a) Kun 1 prosjekt (av hver type) og 1 delprosjekt på disse
  b) 1 prosjekt (av hver type) og egne delprosjekt pr. institutt/leiested på disse
  c) Egne prosjekter på hvert institutt eller også helt ned på hvert leiested

Annet som må vurderes

- Hvem er ansvarlig for prosjektene?
- Prosjektlengde («evigvarende» eller jevnlig avslutning/nyopprettelse)?

Leiesteder ved NTNU

1. Manuell håndtering

2. Bookingsystem (BookitLab)
   - Brukes til bestilling av og «betaling for» bruk
   - Før bestilling opprettes det egne prosjekter i systemet
     - BOA-prosjekt som «kunde» får samme prosjektnummer som i Unit4
     - Prosjektets pris settes utfra type (bidrag, oppdrag eller utleie)
   - Etter bruk skal det betales
     - BOA – prosjekter: Systemet sender «faktura» til BOA-prosjektet
     - Utleie: Fakturainformasjon overføres til Unit4, og faktura utstedes automatisk

Leiesteder utenfor BookitLab

- Endring i praksis må til
  - I dag bokføres ikke kostnadene ved bruken
    - Kostnaden ved bruk må belastes de nye BOA-prosjektene
      - Og godskrives leiestedet (internprosjekt)
    - Fakturering må skje fra BOA-prosjektene – ikke direkte fra internprosjektet

? Kan vi begrense endringen for leiestedet (ved fakturering)???

- Gjøre all nødvendig registrering basert på fakturagrunnlag
  - Automatisk (egen type fakturagrunnlag som genererer posteringene)?
  - Manuelt (sende fakturagrunnlaget på 2-trinns arbeidsflyt)?

- **MEN** – er vi gode nok i dag til å gi riktig pris – og dokumentere dette?

Bookingsystem (BookitLab)

- I dag «utstedes faktura» for utleie direkte fra BookitLab
- Ambisjon:
  - Prosessen for å fakturere direkte i systemet kan holdes uendret
    - Integrasjonen (databerikingen) mellom BookitLab og Unit4 endres

Oppsummert

Hva vil vi jobbe med å avklare

- Endring i økonomimodell (konto, prosjekttyper etc)
- Hvor detaljert/akkumulert vi bør organisere prosjektene?
- Endringer i behandling av (tilnærmet) uendret informasjon
  - dvs. endre hvordan data bokføres
    - Integrasjon/databeriking fra BookitLab
    - Behandlingen av fakturagrunnlag fra andre leiesteder (aut./man.)

Bør vi også:

- Innskjerpe rutiner for prisberegning (bruk av NTNU mal)?
- Presisering (innskjerping??) av krav til dokumentasjon av klassifisering?